www.xtrapapers.com

Rewarding Learning

Uimhir Lárionaid

Uimhir Iarrthóra

General Certificate of Secondary Education
January 2013

Foghlaim don Saol agus don Obair: Modúlach

Aonad 4

Forbairt Phearsanta

[GLW51]

DÉARDAOIN 10 EANÁIR, MAIDIN

AM

45 nóiméad.

TREOIR D'IARRTHÓIRÍ

Scríobh d'Uimhir Lárionaid agus d'Uimhir Iarrthóra sna spásanna chuige sin ag barr an leathanaigh seo.
Scríobh do fhreagraí sna spásanna chuige sin sa scrúdpháipéar seo.
Scríobh freagraí i ndúch gorm nó i ndúch dubh amháin. **Ná scríobh le peann luaidhe ná le peann glóthaí.**
Ba chóir an t-iatán (ina bhfuil Foinse A) a úsáid le Ceisteanna **4** agus **5** i Roinn B.
Freagair **gach ceann de na ceisteanna.**

EOLAS D'IARRTHÓIRÍ

Is é 40 an marc iomlán don pháipéar seo.
Measúnófar caighdeán na cumarsáide scríofa i gCeisteanna **4** agus **5**.
Léiríonn figiúirí idir lúibíní ar thaobh na láimhe deise de leathanaigh na marcanna atá ag dul do gach ceist nó do gach cuid de cheist.

8146.03

www.xtrapapers.com

Roinn A

Freagair **gach** ceist sa roinn seo.

Baineann an cheist seo le rólanna agus le freagrachtaí tuismitheoireachta.

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

1 (a) Scríobh dóigh **amháin** a bhféadfadh tuismitheoir cabhair airgeadais a fháil le costas linbh.

____ [1]

(b) Sainaithin agus mínigh fadhb **amháin** a d'fhéadfadh a bheith ag tuismitheoir ag tógáil páiste a bhfuil drochshláinte air.

____

____

____

____ [2]

(c) Sainaithin agus mínigh dóigh **amháin** a bhféadfadh tuismitheoir tacaíocht a thabhairt do riachtanais oideachais an pháiste.

____

____

____

____ [2]

Iomlán Cheist 1	

www.xtrapapers.com

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Baineann an cheist seo le cumas a fhorbairt mar thomhaltóirí géarchúiseacha.

2 **(a)** Scríobh dóigh **amháin** a bhféadfadh teaghlach caiteachas a laghdú.

____ [1]

(b) Mínigh buntáiste **amháin** a bhaineann le teach a cheannach.

____

____

____

____ [2]

(c) Mínigh míbhuntáiste **amháin** a bhaineann le hairgead tirim a úsáid le híoc as earraí.

____

____

____

____ [2]

Iomlán Cheist 2	

[Tiontaigh an leathanach

www.xtrapapers.com

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Baineann an cheist seo le sláinte agus folláine a neartú agus a chothabháil.

3 **(a)** Luaigh **dhá** fháth nár chóir do dhaoine óga tosú ar thoitíní a chaitheamh.

1. ______________________________ [1]

2. ______________________________ [1]

(b) Sainaithin **agus** mínigh **dhá** bhuntáiste a bhaineann le haclaíocht a dhéanamh i ngiomnáisiam.

1. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

2. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

www.xtrapapers.com

(c) Sainaithin **agus** mínigh **dhá** bhuntáiste a bhaineann le haiste chothromaithe bia a ithe.

1. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

2. ______________________________

____

____

______________________________ [2]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc
Iomlán Cheist 3	

[Tiontaigh an leathanach

www.xtrapapers.com

Roinn B

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Freagair **gach** ceist sa roinn seo.

4 Léigh **Foinse A** agus bain úsáid aisti le cuidiú leat an cheist seo a fhreagairt.

(a) Mínigh na téarmaí seo a leanas:

(i) Brú inmheánach

____

____

____

______________________________ [2]

(ii) Brú seachtrach

____

____

____

______________________________ [2]

www.xtrapapers.com

(b) Mínigh na straitéisí a d'fhéadfadh duine óg a úsáid le brú scrúduithe a mhaolú.

[6]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc
Iomlán Cheist 4	

[Tiontaigh an leathanach

www.xtrapapers.com

5 Déan tagairt do **Foinse A agus** do do chuid eolais féin agus meas an tionchar a imríonn líonrú sóisialta ar shaol an duine óig.

[10]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc
Iomlán Cheist 5	

www.xtrapapers.com

SEO DEIREADH AN SCRÚDPHÁIPÉIR

NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO

8146

www.xtrapapers.com

NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO

8146.03

www.xtrapapers.com

NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO

www.xtrapapers.com

NÁ SCRÍOBH AR AN LEATHANACH SEO

Don Scrúdaitheoir amháin	
Uimhir Ceiste	Marcanna
1	
2	
3	
4	
5	
Marc Iomlán	

Uimhir Scrúdaitheora

Cuireadh isteach ar chead chun an t-ábhar cóipchirt uile a atáirgeadh.
I gcásanna áirithe is féidir nár éirigh le CCEA teagmháil a dhéanamh le húinéirí cóipchirt agus beidh sé sásta na hadmhálacha sin a fágadh ar lár a chur ina gceart amach anseo ach é a chur ar an eolas.

www.xtrapapers.com

Rewarding Learning

General Certificate of Secondary Education
January 2013

Foghlaim don Saol agus don Obair: (Modúlach)

Aonad 4

Forbairt Phearsanta

[GLW51]

DÉARDAOIN 10 EANÁIR, MAIDIN

FOINSE A

www.xtrapapers.com

Iatán: Forbairt Phearsanta

Le húsáid le Ceisteanna 4 agus 5.

FOINSE A

Brúnna Inmheánacha agus Seachtracha ar Dhaoine Óga

Is é is brú inmheánach ann nuair a chuireann duine óg brú air féin le rath a bhaint amach dó féin. Mar shampla: a bheith ag déanamh go maith sna scrúduithe nó cuma áirithe a bheith air. Má chuireann tú brú ort féin, is féidir leis sin cuidiú leat sprioc a bhaint amach, ach is féidir fosta strus, féinmheas íseal nó lionn dubh a bheith mar thoradh air.

Is féidir le duine óg roinnt straitéisí a úsáid le brú na scrúduithe a mhaolú. Ina measc siúd, d'fhéadfaí spriocanna a leagan síos, nó clár ama athbhreithnithe a leagan amach nó labhairt le múinteoir a bheadh in ann comhairle a thabhairt.

Is féidir le brú seachtrach tionchar a imirt ar dhaoine óga ar bhonn laethúil. B'fhéidir go mbainfeadh an brú seo le piarghrúpa an duine óig nó leis an scoil a bhfuil sé ag freastal uirthi. Bíonn na meáin chumarsáide, fosta, ag déanamh fógraíochta do tháirgí agus do sheirbhísí agus á gcur chun cinn lena ndíol le daoine óga agus lena dteaghlaigh agus lena dtuismitheoirí.

Bíonn níos mó daoine óga in aghaidh an lae ag baint úsáid as an Idirlíon le cumarsáid agus le sóisialú a dhéanamh ar láithreáin líonraithe shóisialta amhail Facebook. Tig leis seo dul chun tairbhe do dhaoine óga ach tig leis fosta drochthionchar a imirt ar a sláinte agus ar a bhfolláine. Tá sé tábhachtach go nglacann daoine óga bearta le go mbeidh siad slán sábháilte ar líne.

Adapted from: © GCSE Learning for Life and Work for CCEA (LLW) by David McVeigh, Amanda McAleer & Michaella O'Boyle, published by Hodder Education, 2011. ISBN 978 1444120752